

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Posamezna številka 15 v.

Reklamacije so poštne proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati: Enostopna petlit-vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

135. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 11. decembra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Zadopise in rokopise za list: Uredništvo: »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Politični položaj.

Resnično, gospodje iz gosposke zbornice imajo priti do veljave. Po najnovejših vesteh se je namreč baron Bienerth sprijaznil z rekonstrukcijo kabineta, kar bi se dalo ponekod razlagati s tem, da »Slovanska Enota« ne zahteva več njegovega osebnega odstopa. Ampak kakšna naj bi bila ta rekonstrukcija! Predvsem naj bi poleg Bienertha ostala sedanja ministra Haerdtl za notranje zadeve in Georgi za deželno brambo. Za ostale listnice pa ne bi vzeli ne parlamentarcev, ne uradnikov, ampak člane gosposke zbornice. Samo brezpomembni ministri-rojaki naj bi se imenovali izmed poslancev. Mogoče, da bo jutri zopet kakšna nova kombinacija; ampak Bienerthu bi bila taka »ideja« že podobna. Gosposka zbornica je zakonodajna korporacija, to je res. Ampak ves svet ve, da so političarji, kar jih je tam, skoraj vsi penzionirani, ne le v tem zmislu, da dobivajo kot bivši ministri ali kaj takega, čedne penzije, ampak da večidel spleh nimajo več stikov z živim političnim življenjem. Pa tudi brez obzira na to je čudno, da se iščejo prav v dobi demokratizma ministri v gosposki zbornici, ki je že po svojem obstanku nasprotna demokraciji. Prav v tistih dneh, ko agitirajo skoraj vsi angleški ministri po vsej deželi, da se postržejo lordom predpravice, hočejo pri nas na poseben način povdarjati veljavo penzioniranih gospodov. O tem bi se dalo res mnogo misliti!

Čudno, da ne delajo take reči navidezno nič preglavic meščanskim strankam. Vprašanje demokracije bi končno moralo zanimati tudi buržoazijo, katere očetje so včasih stali v prvih vrstah bojevnikov zoper absolutizem in fevdalizem. To so bili časi, ko je meščanstvo razumelo, da ne pomeni nič brez demokracije. Kako se je to izpremenilo! Strah pred socializmom ji je tako sinil v kosti, da gleda neprenehoma navzdol v smrtne strahu pred nevarnostjo, ki preti iz nižav in tako ne vidi prav ničesar, kar ji preti od zgoraj. Še nikdar ni bilo opaziti toliko absolutističnega nagnenja kakor v Bienerthovi dobi in meščanske stranke ne najdejo, pa ne najdejo moči, da bi obranile svoje meščanske interese.

Bienerthu se dobro godi ob takih nasprotnikih.

Vprašanje o Lloydovem arzenalu.

Ze par let je od tega, kar se je raznesla vest, da namerava vlada nakupiti prostor Lloydovega arzenala v Trstu. Ta je namreč tik obrežja pri Sv. Andreju, kjer bo urejeno novo tržasko pristanišče, odnosno, ako že hočete, nova prosta luka. Obrežje Lloydovega arzenala bi vlada baje porabila, da poveča prostor in s tem prometno moč in vrednost novega pristanišča. Arzenal bi se pa prenesel v furlanski Tržič (Monfalcone). Vest je bila že večkrat dementirana od raznih kompetentnih strani, toda vselej se je zopet vsiljivo oglašala. Zdelo se je, kakor da se hoče tržasko prebivalstvo pripraviti na škodo, ki bi jo brezdvomno trpelo, ako bi se zgodilo kaj takega. Pred tedni je tržaski »Piccolo« zopet objavil vest ter dodal, da je dobil stvar od najkompetentnejše strani in da je nakup imenovanih prostorov od avstrijske vlade že gotovo dejstvo. In vse kaže, da je to res. Bilo bi odveč, pripovedovati o škodi, ki bi jo pri tem trpelo tržasko ljudstvo, zlasti srednji stan in 3000 delavskih družin, ki bi se morale preseliti v Tržič,

ali pa ostati brez zasluzke. Toliko je namreč v arzenalu uslužbenih delavcev. Dovoljeno pa nam bodi, da tu pokažemo zopet enkrat, kako zna avstrijska vlada po nepotrebnem trošiti ljudski denar in ga dajati v žrelo kapitalističnemu molohu. Kajti to, kar namerava vlada, ni samo nepotrebno, marveč tudi škodljivo v vseh ozirih. Inženir sodrug Franc Pittoni piše o tem v listu »Il Lavoratore« dne 1. decembra:

«Vsled novih železniških zvez se bo trgovinski promet v Trstu zelo hitro razvil in se je bati, da temu ne bo zadostovala progresija novih stavbinskih del, ker se vrši prepočasno. Da se temu opomore in prepreči slučajno nakupičenje blaga, bi bilo koristno urediti za trgovino tudi obrežje Lloydovega arzenala. Zato bi morala vlada kupiti obrežje po ogromnih cenah. Tako se baje o tem govori.

Toda zelo lahko je dokazati neresnost in neutemeljenost takega upravičevanja. Pa naj se pretresuje stvar od kateresibodi strani. Želim in verjamem, da bo trgovinski promet v Trstu v bodočih letih naraščal in se razvijal poprečno hitreje nego v prejšnjih letih. Toda opozoriti moram, da obljublja napredek pristaniških del, da zadosti temu razvoju.

V par mesecih bosta trgovini na razpolago dva velikanska hangarja. Porabno površje vsakega meri 8000 m². Oba sta sezidana ob VII. obrežju, ki je 400 m dolgo. Ob že pripravljenem VI. obrežju se lahko takoj sezidata druga dva enaka hangarja. Ze prihodnje leto je torej mogoče dati na razpolago trgovini 800 metrov obrežja za vkrcavanje in štiri velike hangarje, katerih porabna površina pokrije dve tretjini porabnega prostora vseh hangarjev v sedanji prosti luki. Ako se pomisli, da je vrednost imenovanih 800 metrov obrežja veliko večja od obrežja v sedanji prosti luki (in sicer zaradi njegove obširnosti in boljše konstrukcije hangarjev, ter zaradi boljše mehaničnih naprav) se lahko trdi, da se že v prihodnjem letu poveča moč našega pristanišča za 30%.

V par letih bo dokončan V. pomol, ki meri 900 metrov obrežja. Na njem se lahko sezidajo 4 hangarji in ob njem se bodo lahko ukrcavali po štirje veliki parniki.

V par letih se skoro podvoji moč našega pristanišča. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da niti največji optimisti ne verjamejo, da se trgovinski promet v Trstu v par letih podvoji.

Toda z imenovanimi stavbami niso zaključena začetna pristanišča dela pri Sv. Andreju. K tem je treba še dodati dva velikanska pomola VI. in VII., od katerih se prvi že zida.

VI. pomol bo imel 1200 metrov obrežja in bo razpolagal s šestimi prostori za vkrcavanje. VII. pomol bo pa imel 1700 metrov obrežja in 9 prostorov za vkrcavanje.

V novem pristanišču bo vsega skupaj 24 prostorov in 5000 metrov za vkrcavanje posebnega obrežja. Površje 21 hangarjev bo merilo približno 130.000 m². V ozadju bo pa prostora dovolj za temu primerno stavilo skladišč.

Površje nove proste luke bo merilo skupaj 600.000 m².

Da nam bo mogoče pojmiti grandioznost teh pristaniščnih stavb, jih primerjamo z obsežnostjo starega pristanišča. Za vkrcavanje porabno obrežje v stari prosti luki ne obsega niti 3500 metrov. Površje hangarjev meri komaj 46.000 m². Površje vsega obzidanega pristanišča meri komaj 460.000 m². Moč novega pristanišča, kadar bo popolnoma končano, bo torej še enkrat večja od sedanjega.

Sedaj pa bi rad, da mi kdo odgovori: Kakšno vrednost naj vendar ima tistih bornih 400 metrov arzenalovega obrežja pri taki velikanski stavbi? Pa naj bi tudi bila za vkrcavanje že pripravljena! Gotovo je, da ne more imeti nobene veljave.

Ampak še nekaj je: Sedanje obrežje arzenala je zelo plitvo. Treba bi bilo tedaj sezidati novo obrežje daleč ven od sedanjega. To bi stalo seveda ogromne svote denarja in izgubo časa. In pa. Kaj naj bi se pravzaprav naredilo iz tega obrežja, ki bi bilo od celote pristanišča ločeno po obširnem prostoru, ki ga okupirajo doki in ki bi tudi potem ostali tam na razpolago Lloydov kot njegova posest?

Iz vsega tega je dovolj jasno razvidno, da je vsaj otročje, pripovedati o dobičku, ki bi ga imela trgovina, ako bi se nakupil obrežni prostor Lloydovega arzenala. Narobe. Nove pristanišče bi izgubilo veliko svoje vrednosti in moči, ako bi vlada, kakor se pripoveduje, opustila stavbo omenjenega VII. pomola samo zato, da bi nakupila prostor Lloydovega arzenala.

VII. pomol, ki bi najbrže stal veliko manj kakor obrežje arzenala, bo zadestoval štirikrat večjemu prometu blaga kakor tisti kosček obrežja, ki se namerava kupiti od Lloydov.

* * *

Iz vsega tega je pa sedaj jasno razvidno, da igrajo pri nakupu prostora Lloydovega arzenala veliko vlogo druga vprašanja in nikakor ne koristi trgovinskega prometa in trgovine.

Vsiljivo se pripoveduje, da igra pri tem veliko vlogo volja in želja vojnega ministrstva. Znano nam je namreč, da namerava vlada graditi nove bojne ladje takozvane »Dreadnoughts«. Zato bi pa vojno ministrstvo rado, da bi se tehnični zavod (Stabilimento Technico) pri Sv. Andreju razširil za kos prostega obrežja med njim in Lloydovim arzenalom ter še za drugih 80 metrov na Lloydovem prostoru. In zdi se, da bi bilo nezaslišano, samo zaradi tistih 80 metrov prostora prenašati Lloydov arzenal iz Trsta. To pa tembolj, ker meri prosto obrežje med arzenalom in tehničnim zavodom 100 metrov in bi se s tem tehnični zavod že lepo povečal.

Toda lahko bi bilo tudi mogoče, da bi Lloyd prodal tistih 80 metrov obrežja in prenesel nekatere svoje delavnice, ki ne potrebujejo obrežja, kam v ozadje, kakor je to storil tehnični zavod.

Toda vzroke, da je Lloyd ponudil vladi nakup obrežja svojega arzenala, je treba iskati v slabih finančnih razmerah, v katerih je baje arzenal. In Lloyd bi se rad izvlekel iz teh kritičnih razmer s tem, da bi vladi za ogromno svoto prodal prostor arzenala. Pa je še nekaj. Ladjedelnica parobrodne družba »Austro-Americana« v Tržiču plava še v slabših finančnih vodah kakor arzenal. Zdi se torej, da se hočejo z drago prodajo arzenalovega prostora (seveda vplivajo na to visoke osebe) in s prenosom arzenala v Tržič popraviti finance obeh zavodov. In vse to na račun ljudstva in na škodo trgovine.

Treba je torej, da posežemo po vseh mogočih sredstvih, da se prepreči ta nakana.

Sodrug Pittoni pravi nadalje, da ne smemo verjeti nobenim obljubam, češ, da bi po prodaji prostorov uredil Lloyd svoj arzenal kje drugje v bližini mesta, ker ga preveliki interesi gonijo v Tržič in ker bi bilo celo mogoče, da bi Lloyd svoj arzenal, do katerega ni gojil nikdar preveč zanimanja, kar naravnost zapri.

* * *

O tem vprašanju sta se bavila na skupni seji odbora ital. in jugoslov. soc. dem. stranke ter komisija strokovnih organizacij. Sklenilo se je nastopati energično v Trstu in na Dunaju proti temu. Delavci v arzenalu so pa na posebnem protestnem shodu sklenili poslati na Dunaj deputacije 7 tovarišev. O vspehu deputacije bomo poročali.

Proces hrvatsko-srbske koalicije.

Pred dunajsko poroto se je začela davno napovedana razprava proti drju. Friedjungu in odgovornemu uredniku krščansko-socialne «Reichspost», Heinrichu Ambrosu, katera tožijo vsi poslanci, ki so člani hrvatsko-srbske koalicije. Ta proces je skoraj nekaka ponovitev znanega «veleizdajniškega» procesa v Zagrebu. Povod mu je dal namreč članek zgodovinarja Friedjunga v «Neue Freie Presse», v katerem je obdolžil člane koalicije veleizdajniških dejanj. Ko je hrvatsko-srbska koalicija pozvala Friedjunga, naj imenuje imena, je ta odgovoril, da jih ne imenuje, ampak da bo pred sodiščem dokazal svoje trditve. Nato je cela koalicija po drju. Harpnerju vložila tožbo.

Friedjungove trditve.

V svojem članku je Friedjung pripovedoval v glavnem sledeče:

Srbska vlada je spletla veliko zaroto, kateri je bil namen, odtrgati od Avstro-Ogrske ne le Bosno in Hercegovino, temveč tudi Hrvatsko in Slavonijo in tako osnovati veliko srbsko državo. V to zaroto — pravi Friedjung — je bila zapletena tudi večina hrvatskega sabora, ki obstoja iz hrvatsko-srbske koalicije. Po Friedjungovem mnenju so «veliko-srbski zanesenjaki» spekulirali na to, da se bo z njimi združila madžarska neodvisnjaška stranka, da na ta način dokonča svoj spor s habsburško dinastijo. Tako bi se ne le jugoslovanske dežele, temveč tudi Ogrsko odcepilo od monarhije. Zato je — vse po Friedjungovih trditvah — Srbija pospeševala ustanovitev hrvatsko-srbske koalicije. Tudi ko je bil že sklenjen mir med Košutom in habsburško dinastijo, je ostalo jedro hrvatsko-srbske koalicije v trajnih stikih s srbsko vlado in je dobivala navodila od nje. Bogata denarna darila so prihajala iz Belgrada na Hrvatsko in južno Ogrsko...

Da bi dokazal svoje trditve, je navajal Friedjung, da obstoja natančno poročilo srbskega sekcijskega predstojnika drja. Spalajkovića srbskemu ministru za zunanje zadeve o neki konferenci, ki jo je imel Spalajković z nekim članom hrvatsko-srbske koalicije; nadalje da obstoja poročilo srbskega generalnega konzula Petkovića, spisane v imenu štirih hrvatskih poslancev, ki so tudi člani ogrskega državnega zbora. Nadalje se pripoveduje, da poslanec, s katerim se je pogajal Spalajković, ni bil zadovoljen s svoto, ki se mu je ponujala, da sta se pa končno pobetala za 12.000 kron, zato je dala srbska samostalna stranka, ki pripada koaliciji, nekatere svoje časopise tiskovnemu uradu srbske vlade na dispozicijo. Dalje se pripoveduje, da je poslanec Supilo, ki velja za duševnega vodjo koalicije, priporočil, naj ostane čez leto v hrvatskem morskem kopalisku Čirkvenica, kjer bo lažje v stisku s svojimi «političnimi prijatelji z južnega Ogrskega». Končno je Friedjung dejal: Če bi srbska vlada ali pa dr. Spalajković tajil katerokoli njegovih trditve, navede Friedjung podrobnosti, imena podkupljenih poslancev in svote, s katerimi so bili podkupljeni.

Trditve «Reichsposte».

V krščansko-socialni «Reichspost» je izšlo kmalu izza aneksije šest člankov, v kateri se trdi, da imajo poslanci Supilo, Lukinić in Pribičević že več let tesno zvezo z velesrbsko propagando v Belem gradu, zlasti da dobiva Supilo 20.000 kron letne subvencije od belgrajskega tiskovnega urada ter da sta on in Lukinić spomladi 1907 poslala srbskemu generalnemu konzulu v Budimpešti Petkoviću pismo, v katerem sta ponudila srbski vladi svojo službo za denar. To pismo je izročil Petković tedanjemu srbskemu ministrskemu predsedniku Pašiću, ki je naročil sekcijakemu predstojniku Spalajkoviću in blagajniku v srbskem zunanjem ministertvu Božoviću naj se sporazumeta z njima.

O poslancu Pribičeviću, se posebej trdi, da se iz nekega dokumenta lahko dokaže, da je poleti 1907 sklenil pravcato pogodbo s Spalajkovićem, s katero se je obljubilo koaliciji 12.000 frankov in za pozneje še druge podpore, da ne bi prišla pod vpliv Dunaja. Trdi se, da je imel Pribičević z Božovićem in Spalajkovićem pogajanje v

Zemunu, na katerih se je imela določiti podkupnina zanj, za Supilo in za druge poslance ter da se mu je po dolgem pobotavanju izplačalo 12.000 frankov v stanovanju trgovca Zelvca, kjer je bil navzroč tudi Lukinić.

«Reichspost» tožijo z imeni navedeni poslanci. **Sodišče.**

Za razpravo je določeno izredno porotno zasedanje. Razpravo vodi višjesodni svetnik dr. Wach. Dr. Friedjunga zagovarja dr. Benedikt, Ambrosa dr. Kienböck, koalicijo in privatne tožitelje pa dr. Harpner.

Na prvi seji je dr. Friedjung na dolgo in široko govoril s političnih razmerah na Hrvatskem.

Za razpravo je določenih devet dni, pa se misli, da se ne bo obravnavalo zdržema, ker bodo tožitelji pobijali pristnost tistih dokumentov, ki jih baje predložil Friedjung, pa se bo zaradi poziva priči prekinila razprava.

Shodi.

Na Goriškem bodo shodi: V nedeljo ob 3. popoldne v Štandrežu, ob 5. popoldne v Podgori; v ponedeljek popoldne v Solkanu. Na teh shodih poroča sodrug Ebin Kristan iz Ljubljane.

Javen shod lesnih delavcev ljubljanskih se vrši v nedeljo, dne 12. decembra 1909 ob 9. dopoldne v salonu gostilne «pri Levu» na Marije Terezije cesti. Tovariši! Dnevni red, ki je zelo važen, zatorej pridite polnoštevilno.

Zagorje ob Savi. V nedeljo, 12. decembra je ob 3. popoldne v rudniški restavraciji rudarski shod. Dnevni red: Druginja in rudarska industrija.

Trst. V nedeljo, 12. t. m. ob 10. dopoldne je v veliki dvorani «Delavskega doma» javen shod z dnevnim redom: «Narodno vprašanje in Jugoslovani». Poročevalec sodrug Ebin Kristan.

Po Goriškem so bili zadnji čas shodi v Devinu, Divači, Sovodnjah in v Gorici na državnem kolodvoru. V Devinu je bil shod v soboto večer. Poročal je sodrug Josip Petejan o programu socialno-demokratske stranke in o goriskem volilnem boju. Sklenilo se je, da se skliče v kratkem zopet shod, na katerem se ustanovi krajna organizacija. V Divači je govoril sodrug Kopač o provizijskem skladu železničarjev in o strokovni organizaciji. Potem je govoril sodrug Petejan o politični organizaciji in o nadomestni volitvi. Oba govora sta bila sprejeta z navdušenjem. Na shodih v Gorici in v Sovodnjah je pa poročal sodrug dr. Dermota o potrebi organizacije in o političnem položaju. Oba shoda sta imela lep uspeh

Občni zbor „Konsumnega društva za Ljubljano in okolico“

se vrši

v sredo, dne 15. decembra ob pol 7. uri zvečer v veliki dvorani pivarne pri Hafnerju na Sv. Petra cesti.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora.
3. Poročilo računov.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev 2 članov upravnega odbora.
6. Volitev vseh nadzornikov in namestnikov.
7. Predlogi in nasveti.

Vstop dovoljen s članski legitimacijo; žene naj pridejo s svojimi soprogi, oziroma, če so ti zadržani, z moževimi legitimacijami, oziroma s potrdilom o oddanih znamkah, katero naj pa vsak s seboj prinese. 2-2

Društvene vesti.

§ Predavanje v Trstu. Društvo «Ljudski oder» priredi v soboto, 11. t. m. ob 1/9. zvečer v veliki dvorani «Delavskega doma» predavanje s temo: «Vtiski iz Bosne in Srbije». Predava sodrug Ebin Kristan.

§ Društvo «Ljudski oder» v Trstu naznanja, da se je preselilo iz dosedanjih prostorov 3. nadstropja v 1. nadstropje Delavskega doma in sicer v nekdanje lokale tržaskih delavskih zadrug. Prostori so sicer priprosto, toda lično urejeni in zelo pripravni namenu, kateremu služijo. V prvi sobi je urejena bogata čitalnica, kjer imajo čitatelji na razpolago poleg časopisov in revij tudi lepo število dragocenih knjig, ki se ne izposojajo na dom. V drugi sobi je pa urejena naša bogata slovenska in hrvatska knjižnica, ki je odprta štirikrat na teden ter so tam tudi upravni društveni prostori. V obeh sobah je zakurjeno. Čitalnica je odprta ves dan in se dnevni časopisi menjajo vsako jutro z novodolžimi.

Društvo upa, da je s tem korakom vstreglo stari želji članov in organiziranih delavcev po primerni čitalnici v lepih prostorih. Toda ravnotako tudi upa, da bodo tudi vsi zavedni delavci in pri-

jatelji izobrazbe postali redni člani in sedelavci tega, za tržasko slovenske delavce nujno potrebnega izobraževalnega društva.

Strokovni pregled.

Za zidarske podružnice. Po § 26. regulativa se je pričelo dne 1. decembra izplačevanje potovalne podpore potujočim članom. Ta podpora znaša 1 krono na dan in ne sme tekom ene dobe (decembra do konca marca) presegati 40 kron. Podružnice in vplačevalnice se vpozorjajo, naj natančno upoštevajo regulativne določbe § 26 do 26 d.

Strokovno gibanje v Gorici je zadnji čas krepko oživelo. Ustanovila se je strokovna organizacija soboslikarjev, pripravljajo se pa organizacije kovinarjev, mizarjev in zidarjev.

Iz štranke.

O Seja v Gorici. Zaupniki vseh političnih organizacij v goriski okolici so vabljeni, da se zanesljivo udeležijo važne seje, ki je v nedeljo, 12. t. m. ob navadni uri. Razpravljati se imajo zelo važne reči, naj torej ne manjka nihče.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. Volitve v okrajno bol. blagajno, katere so se začele 22. novembra t. l., se so dokončale, kakor smo že poročali, dne 5. decembra t. l. Socialno demokratična stranka je zmagała z vsemi delegati delojemalcev in tudi v nekaterih krajih v delodajalski kuriji, tako da je za volitev načelnistva soc.-dem. stranke zagotovljena dvetretjinska večina. Najbol živahen je bil volilni boj v Zagorju, kar so povzročili širokoustni intrigantje iz Zagorja. Na čelu junakom je bil znani nekdanji zagrizeni nemčur in sedaj vneti narodnjak gospod Kerschnigg. Skrpali so v «Slov. Narod» par lažnjivih notic, zabavljali čez posamezne osebe in jim dajali imena, kakršnih gotovo niso zaslužili; tudi ne bi bili mogli tega storiti, ako bi imeli kaj poštenosti v svojih dušah, ker so se pred kratkim prav mile beračili za svoje podjetje ravno pri tistih osehah, sedaj pa so jim menda za plačilo dajali priimke. Soc.-dem. kandidatje so dobili od 145 do 169 glasov, narodnjaki pa od 2 do 26 glasov. To so tisti gospodje, ki jih je «Slov. Narod» pretečeni teden v petkovi številki že videl izvoljene. Volilni izid je menda za trezne prebivalce v Zagorju jasen dokaz, da so člani bol. blagajne z vodstvom zadovoljni; da je vse rogoviljenje par hujšakačev samo osebno sovraštvo do stranke in pa hrepenenje po osebni koristi. Gospodu Kerschniggu se tresejo hlače na občinskem stolu, visi namreč še samo tako dolgo, da se rešijo prizivi radi občinskih volitev, takoj ko bodo rešeni, bosta najbrže dobila odpustnico oha z gospodom županom, zato pa bi gospod Kerschnigg prav rad videl, da bi dobili intrigantje bol. blagajno v roke, da bi se rešil še prej nego dobi odpustnico na starem mestu, v bol. blagajno.

Domače vesti.

— O načinu časnikarskega pisanja docira — «Slovenec»! Klerikalno glasilo pa pouk o dostojnosti — to je kakor Apolon pa rimski avgur. Če se more škofovskemu listu spleh kaj priznavati, je to, da zna v neotesanosti, sirovosti in brezobzirni lažnivosti prekašati vse druge. Kadar se ustanovi na Slovenskem stolica za pisanje z loparjem, za politični boj z blatom in s podkovanimi škornji, tedaj imajo uredniki «Slovenca» prvi pravico do nameščanja. Prav zadnje čase, zlasti izza jugoslovanske konference, ki je na jezoo klerikalcev tako krasno uspela, da si niso znali pomagati drugače kakor s kopico najneverjetnejših laži, so bili napadi na socialno demokracijo v «Slovencu» tako zarožljeni, da se je vse delavstvo smejalo trupalnim izbruhom. Naši čitatelji vedo, da se nama ni zdelo niti trenotek potrebno, polemizirati s tistim otročjim razmahovanjem. Videti je pa, da je prav to «Slovenca» še posebno ujezilo. Če pristajemo temu skoraj neverjetni faux pas, ki so ga sicer tako zviti klerikalni političarji napravili s svojimi shodi radi škofove brošure, blamažo s takozvanim vseslovenskim delavskim shodom, pa malin, v katerega so se na Dunaju zaleteli s svojo nezmislno politiko, tedaj razumemo vso njihovo nervoznost. Ampak da jih živčna razdraženost tako slepi, da ne poznajo več svoje pisave, to je že zelo sumljivo znamenje in čas bo, da nastavi v «Slovenčevem» uredništvo zdravnika. Vodovod imajo tam menda itak dober, koristno bo pa, če poskrbe, kar je še drugega treba za obkladke.

— Monopol za užigalice je eno tistih sredstev, s katerimi bi gospod Bilinski rad napolnil prazne državne blagajne, zato da bi roka militarizma našla v njih, kar želi, kadar poseže vanje. Kakor tobak ali sol, tako bi država izdelovala in prodajala tudi užigalice v lastni režiji. Kako bo to veselilo dose-danje producente, tovarnarje, ni naša skrb. Tudi se ni preveč bati zanje. Gospodje bodo že gledali, da pridejo pri odkupnji na svoj račun in teh vitetov gotovo ne bo prikrajšala država. Drugo je vprašanje, koliko veselja bodo užili konsumentje. Rezultat monopola bo namreč ta, da se bo cena

Rabite,

če imate nahod, če ste hripavi, zaslišeni in težko dihate, Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Prepričali smo se sami pri bolečinah v prsih, v vratu i. t. d., o njegovem sdravilnem in kašelotlačilem vplivu. Tucat za poskušnjo 5 kron, dva tucata 8 kron 60 vinarjev franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 257 (Hrvaško

uzigalicam podvojila. Skatljica, ki velja sedaj 2 vinarja, se bo potem prodajala po 4 vinarje; zato bodo pa kupovalci dobivali nekoliko — manj kakor sedaj; kjer je namreč v današnjih skatljicah po 60 uzigalije, jih bo v monopolskih le 50. Seveda vemo, kaj poredi fiskus. Avstrija ne stori z monopolom nič novega, kajti druge države ga imajo že davno. Ampak ljudstvo razburja to, da posnema ljubezniva Avstrija tuje države le tedaj, če gre za obremenjevanje ljudstva, nikakor pa ne, če bi bilo treba storiti kaj ljudstvu v prid. Druge države imajo pametne trgovinske pogodbe, Avstrija jih ravno tam ne sklepa, kjer bi bile najbolj potrebne. V drugih državah imajo že zdavnaj starostno zavarovanje; v Avstriji leze ta važna zadeva s polzevo postjo. V drugih državah vodijo boj zoper brezposelnost; Avstriji se se ne sanja o tem. V drugih državah se ne plašijo konfliktov z najbolj imenitno gospodo, temveč ji hočejo naložiti vsaj del javnih stroškov; pri nas se poznajo samo plače siromašnega delavnega ljudstva. Zato nimajo avstrijske vlade pravice, sklicevati se na primer drugih držav. In kadar pridejo finančni načrti gospoda Bilinskega na razpravo, bo treba dobro paziti, kaj bodo počeli poslanci, ki jih je izvolilo ljudstvo.

— **Sumljiva agitacija.** Iz Gorice se nam piše: Kadar privedejo naši narodnjakarji kakšno agitacijo za te ali one narodne pravice, mora človek, ki ima kaj izkušenj, vedno sumiti, da hočejo le prikriti kakšne postranske namene. Zato se nam je tudi agitacija za slovenske šole v Gorici, ki bi bila seveda samaposebi upravičena, zdela neresna in slutili smo, da bo njen pravi namen le strankarsko trgovska reklama. Da nismo prenapačno ugibali, je nekote dokazalo liberalno časopisje samo. Petkova priloga «Soče», ki izhaja pod naslovom «Primorec», piše namreč: «Italijanski narodnjaki niso eb priliki zadnjega shoda za slovenske šole v Gorici, ki se je vršil dne 28. novembra, nič razgrajali proti Slovincem, zato ker se je bližal trg (t. j. vemenj) Sv. Andreja, ker bi potem Slovenci ne sli kupovat v italijanske trgovine.» — Dobro; italijanski nacionalisti niso razgrajali in človek navadnih možganov bi bil zadovoljen, da se niso zopet skregali s pametjo. «Primorec» pa očitno obžaluje, da niso razgrajali in celo priznava, zakaj mu je tega žal. Nehote pa izdaje s tem, da shod sploh ni imel namena, pospešiti vprašanje slovenskih šol v Gorici in mu koristiti; ampak narodnjakarji so ga sklicali, ker so upali, da bo pri Italijanih ogenj v strehi, da bodo razgrajali in bila bi najlepša prilika, agitirati tedaj proti italijanskim trgovcem, pa za slovenske. Nič novega nam ni, da konkurirajo kapitalisti med seboj in da niso vedno izbirni glede na sredstva konkurence. Ampak človek bi mislil, da so slovenske šole vendar predobro za take skoziškoz privatne kapitalistične namene. Naj gospodje konkurirajo z dobrim blagom, z nizkimi cenami, z dobro vago, pa bo vse prav. Toda prav tega nočejo, ampak nacionalizem jim mora služiti, da odganjajo drug drugemu kupovalca. No, danes že gre, a ljudstvo bo spoznalo tudi to nereelno reklamo in tedaj jim zapeje druga.

— **Daj nam danes naš vsakdanji kruh** — molijo kristjani vsak dan v cerkvah in doma. Toda beg je prepustil največ vpliva na dobavljanje vsakdanjega kruha ljudem samim in zato ni najvažnejše, kaj molijo, ampak kaj počenjajo. Prav tisti, ki največ molijo ali pa se vsaj tako delajo, provzročajo s svojo politiko največ, da ne pride ljudstvo do kruha. Njihova politika je pomagala vladi, da ji ni bilo treba sklepati trgovinskih pogodb z balkanskimi državami; njihova politika ji je dala izgovor, da «ni mogla» odpraviti carine na žito. In vsled tega je danes kruh v Avstriji tako drag, kakor skoraj nikjer na svetu ne. Nekoliko številčk poda za to žalostno resnico najjasnejše dokaze. V današnjih dneh velja cent (50 kilogramov) pšenice v Odesi na Ruskem 19 kron 33 vin.; v Liverpoolu na Angleškem 20 K 81 vin.; v Parizu na Francoskem 22 K 8 vin.; v Budimpešti na Ogrskem 29 K 70 vin.; na Dunaju v Avstriji pa 31 K 20 vin. V Avstriji je torej cent pšenice za deset kron nad svetovno tržno ceno. Razlika med avstrijskimi in zunanjsimi cenami seveda samaposebi ni nova; svoj razlog ima v visoki žitni cavini, ki jo imamo v Avstriji, dočim jo na Angleškem in na Ruskem sploh nimajo. Toda tako velika ni bila razlika v prejšnjih časih. Tudi to dokazuje številke. Leta 1904 je bila cena pšenice za 1000 kilogramov v Londonu 149 K 20 v., v Avstriji pa 191 K 50 v., razlika torej 42 K 30 vin.; leta 1905 v Londonu 171 K., v Avstriji 199 K 50 vin., razlika 28 K 50 vin.; leta 1906 v Londonu 165 K 10 vin., v Avstriji 184 K 90 vin., razlika 19 K 80 vin.; leta 1907 v Londonu 160 K 20 vin., v Avstriji 207 K., razlika 46 K 80 vin.; leta 1908 v Londonu 177 K 20 vin., v Avstriji 275 K 30 vin., razlika 78 K 10 vin.; letos v Londonu 229 K 20 vin., v Avstriji 327 K 30 vin.; razlika torej 98 K 10 vin. Izstradalni učinek carine je jasen. Do leta 1906 je še veljal stari tarif; tega leta je bila razlika med angleško in avstrijsko ceno se 19 kron 80 vin.; leta 1907 je obveljal novi tarif in naenkrat je bila razlika 46 kron 80 vin. Od tega časa pa raste in raste in sedanja cena je naravnost nezasišana. Iz navedenih številčk je razvidno, da se je cena pač tudi na svetovnem trgu podražila; toda kaj je tisto

narščanje v primeri z avstrijskim? Za 80 kron imamo utemeljitev v cenah svetovnega trga; ostane pa še vedno 55 kron, ki grejo izključno na račun avstrijske carinske agrarno-klerikalne politike. Saj iznaša sama carina na žito v Avstriji 63 do 75 K. Tako jemljejo siromašnemu ljudstvu kruh izpred ust; ampak usta molijo: Daj nam danes naš vsakdanji kruh...

— **«Nacionalizem» nemških sodrugov** je nekako stalna rubrika v naših narodnjakih časopisih in jim služi za to, da kažejo «narodno izdajstvo» slovenskih socialnih demokratov. Tisti sodrugi, ki so bili na zadnjem krasnem shodu v Mostnem Domu, so sami imeli ob govorih sodr. Adlerja in Rennerja priliko, prepričati se, kajšni «šovinisti» so nemški sodrugi. Lep primer je podal zopet sodrug Hillebrand iz Karlovyh Varov na shodu v Nirskeu, v Altmanovi dvorani, v tisti hiši, v kateri je imel sedanjí nemški minister Schreiner svoje notarsko pisarno. Sodrugi Hillebrand je dejal: «Socialno-demokratska stranka mora protestirati proti zdivjanemu nacionalnemu hujskanju nemških meščanskih strank, ki so s svojim pretiranim nacionalizmom zakrivile sedanjí položaj in pričakujejo takorekoč z veseljem trenotek, ko porabi vlada § 14. Socialno-demokratska kot svobodomiselná stranka mora protestirati proti celému Biemertovému sistemu, posebno pa proti najdičnejšemu članu njegovega kabineta, ministru-rojaku drju. Schreinerju, čigar hujskaska politika je zavedla narodne spore v sedanjí stadij, kjer ljudje — v obeh narodnih taborih — polagoma pozabljajo, da so ljudje. Nemškemu ljudstvu ne more vstati rešitev iz politike Schreinerja, ki s svojim, doslej še v Avstriji neznanim čepenjem na izleparjenem ministrskem sedežu le otežuje politični položaj na škodo nemškega, vsled draginje trpečega ljudstva. Ta politični parasit, ta krvoločni izkorisčevalec Sumave, ki izsesava kot delodajalec svoje poljedelske delavce na najbrutalnejši način, je najmanje sposoben, zastopati interese nemškega ljudstva v kronskem svetu. Sram nas je tega «našega» ministra, ki nima v politični zgodovini sebi enakega.» Klici «Fuji Schreiner» in «Skandal», ki so doneli po svoj dvorani, so glasno pričali, da je sodrug Hillebrand izražal mnenje vseh. Tako govori seveda socialno-demokratski «šovinist»!

— **V Londonu** je bil to leto cerkveni kongres anglikanskih škofov. Tu se je kakor docela naravno moralo razpravljati o socializmu. Škofje anglikanske cerkve so se skoraj enoglasno izrekli za socializem. Škof truski je izjavil, da se popolnoma strinja s socializmom, londonski škof je priznaval plemenitost misije socializma za človeštvo, če se tudi ne vjema docela z njegovim podrobnim programom. Škof Southwarski se je priznaval za socialista brez vsakega pridržka ter izjavil, da kar je najboljšega in najplemenitejšega v angleški cerkvi, se vse nagiba k socializmu. Škof Welldon je pa izjavil: Ako cerkev ni lažna, ne more biti proti socializmu. Tako poroča «British Weekly» od 14. oktobra 1909.

— **Ces. kr. poštному ravnateljstvu** priporočamo, naj uvažuje sledeti dopis, ki smo ga dobili iz Spodnje Hrušice: «Zelo nas zanima, kdo ima toliko moči, da bi mogel napraviti red na pošti Dobrunje. Tukaj gospodari klerikalni župan Korbar. Z ozirom na dolgotrajno, dosledno prakso, da se naročnikom našega časopisja sploh ne dostavljajo listi ali pa mnogo prepozno in da se jim tako godi tudi s pismi in z drugo korespondenco, je le dvoje mogoče: Ali se gospod Korbar sploh ne briga za svojo pošto, ali pa namenoma tako uraduje. Ni ga tedna, da ne bi bilo kakšnih pritožb v tem oziru. Dolgo smo že trpeli to in molčali, sedaj se nam pa zdi že preveč te malomarnosti pa upamo, da nastopi vsaj poštno ravnateljstvo in napravi red. Če klerikalnemu Korbarju ne ugaja, da čitajo ljudje naš časopis, naj se jezi, kolikor ga je volja, ampak zato imamo vendar pravico, zahtevati, da izvršuje svojo dolžnost in ta je, da dostavlja poštne pošiljkatve takoj, ko pridejo, ne pa kadar bi se njegovi milosti zljubilo.

— **Visoko generalstvo** ima važna posvetovanja. Prvo je bilo dne 3. t. m. v cesarskem dvoru na Dunaju pod cesarjevim predsedstvom. Udeležili so se ga nadvojvoda Fran Ferdinand, vojni minister general infanterije baron Schönauich, avstrijski in ogrski domobranski minister podmaršal pl. Georgi in podmaršal Jekelfalusy, šef generalnega staba general infanterije Konrad pl. Hötzen-dorf, vrhovna poveljnika avstrijskega in ogrskega domobranstva nadvojvoda Friderik in general Klobušar, generalni nadzornik vojske nadvojvoda Evgen, general infanterije baron Albori, feldcajgmajster Fiedler, general infanterije pl. Varesanin, vrhovni nadzornik topništva nadvojvoda Leopold Salvator, generalni nadzornik konjenišva general kavalerije Brudermann. Posledice teh posvetovanj se že po-kažeje v delegacijskem proračunu.

Narodnostno razmerje na Francoskem.

Docela napačno je mnenje, da je Francija narodnostno enotna država. — Ako ima Angleška le še malo število Ircev, ki znajo govoriti svoj prvotni jezik, ako ima Nemčija svoje 3 milijone Poljakov, pa ima francoska republika na Korziki in južnih italijanskih sosednih krajih 700.000 Ita-

lijanov, na španski meji v Pirenejah 250.000 Baskov, na belgijski meji 210.000 Flamcev in v Bretaniji 3.200.000 Bretoncev, vsega skupaj 4.800.000 ne francosko govorečih narodnosti.

Zanimivo je zasledovati rezultat raznarodovalnega francoskega sistema. — Francija ne priznava izven francoske narodnosti nobene druge ne v javnem ne v kulturnem življenju, ne v šoli in prej ne v cerkvi. Od kar ima Francija enoten književni jezik, in to 500 let sem, so vse one narodnosti docela zanemarjene in prepuščene same sebi. Pa tudi iz lastnih moči niso prav nič storile za razvoj svojega jezika in kulture. — In vendar, kak je rezultat tega 500 letnega vpliva visokega političnega in kulturnega razvoja Francije? Skoraj ničla!

Baskov, Bretonov in Flamcev je toliko, kolikor jih je bilo, le v mestih je napredovala francoščina, priprosto ljudstvo pa je ohranilo svoj jezik in svoje šege od davna.

Med Basko in Bretonce pride francoski učitelj, ki ne zna besede domačega jezika. Sporazumlja se s očmi in gestami z otroci, kolikor ve in zna, in z velike silo vbije tekom par let mladini nekoliko francoskih besed in pisem. — Nevoljen nad neuspehom pa je učitelj sam ter brez vsakega veselja in volje so njegovi učenci. — Komaj se zapro šolske duri za mladim Bretoncem in Baskom, pozabi onih par besed, s silo vtolenih v glavo, in ostane analfabet Bretonec in Bask, kakor je bil njegov oče in praded. Le ona mladina, ki stoji v 3 letni vojaški službi, se za silo priučí francoščini.

Ako kje, se vidi na tej najbolj kulturno razviti državi v Evropi, kako nezmisljena je prisilna raznarodovalna politika. — Kakor ni Francoska s tem ničesar pridobila kulturno, tako ostane skoraj 5 milijonov francoskih državljanov izločenih od splošne kulture, zato ker se jim ni dala prilika, razvijati samostojno svojo kulturo. — Zgrešena francoska politika kaže, da se z raznarodovalno politiko le pospešuje nekultura. — Ako bi dajala Francija Bretoncem in Baskom ljudske in srednje šole, kjer bi se gojila kultura domačega plemena in ukratkivistično udomačevala kultura francoska, bi se dalo človeštvu po eni strani marsikatera, če se tako skromna, ali vendar pristna in zdrava cvetka iberške in bretonske kulture, pri tem bi se pa gotovo tudi povečal še vpliv francoske kulture.

Ali se iz tega tako sijajnega vzgleda Avstrija in Ogrska ne moreti res prav nič naučiti?

Poslano!

Dne 3. novembra t. l. sem pobiral prispevke za bolniško blagajno pri raznih delodajalcih. Tako sem prišel tudi k g. Iv. Rappožu. Ko sem bil pa ravno pri odhajanju, ker ga ni bilo doma, je prišel gospod Josip Cimerman ter me začel obkladati z raznimi psovkami. Ker me je bilo sram, da bi se prepiral na javni cesti s človekom, ki nima nikakršne olike, in se je obnašal kakor najbolj surovi hribovski neizobraženec, sem tiho odšel. Izražam pa na tem mestu, da če se hoče prepirati, naj pride k nam v pisarno in me pusti na cesti pri miru.

Zagorje, dne 6. decembra 1909.

Miha Čepin.

H. Suttner

Ljubljana :: Mestni trg

razpošila ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoca K 450. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Vedetno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 120, srebrna K 5.—. 35

Kavarna

'Unione' v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Sodrug, somišljeniki! Zahažite le v
tako gostilne
kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše
glasilo. . . Agitirajte
povsod za **„Rdeči Prapor“!**

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v
Ljubljani.

All ste že dobili fonograf zastoj?

Da povsod vpeljem svoje izborne naj-
večje valjarje, imenovane „Goldhart“, sem se
odločil, da razdelim 2500
fonografov. Zahtevajte prospekt,
obenem pošljite 10 vinaro znamko in lahko
prejmete zastoj in colnine prosto krasen
koncertni fonograf. 6-5

I. fonografski uvoz L. Löwin
Dunaj VI., Gumpendorferstrasse 111.

Vino naprodaj

ima

„Gospodarska zadruga“
v Vrtojbi.

Kvaliteta nad vipavskim in briskim. Na zahtevo se
pošiljajo vzorci. — Cene zmerno. — Zasebnikom
in konsumnim društvom se priporoča
10-2 odbor.

Modna trgovina.
P. MAGDIĆ
Ljubljana
nasproti glavni pošti

priporoča: 85-88

vse modne in nakitne predmete, potrebščine
za krojače in šivilje, damsko perilo, bluze,
hišne halje, spodnja krila, narodne vezenine,
zastave, trakove in znake.

Klobuke za dame in deklice.

Potrebščine za modistinje.

Popravljanje damskih klobukov.

Posebni oddelek
: za gospode :

Vse vrste klobukov za gospode in otroke,
tkano barvasto in belo perilo, kravate, ro-
kavice in vse športne in toaletne predmete.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl,

HIŠA

z velikim vrtom, v kateri se
nahaja gostilna, se takoj pod
ugodnimi pogoji proda.

Hiša se nahaja v bližini Ljubljane.

Ponudbe na

L. TOMAŽIČ
Spodnja Šiška štev. 77.

Svarimo

vsakogar, če je hripav, zasližen in če nima teka, če
opazi, da izgubi na teži svojega telesa, če se ponoči
poti, če se čuti slabega in izmučenega, ali če opazi te
pojave pri kakem družinskem udu,

da naj ne rabi tajnih sredstev, ampak da nemudoma
naroči **Orkenyev sirup iz lipovega
medu**, da se te pojave takoj omeji. Orkenyev
sirup iz lipovega medu prekaša vsa podobna sreds-
va, olajša kašelj, odpravi slezenje, vzbuja slast in odpravi
nočni pot. Na angleški razstavi od kovana z zlato ko-
lajno. Steklenica za poskušajo stane 3 krone, velika
steklenica 5 kron in 3 velike steklenice franko 15 kron.
Naroča se po povzetju samo pri izdelovalcu **Orke-
nyeva lekarna apostolov v
Budapešti, Josefsring 64, De-
pot 31.** 2

AMERIKA

Kdor se za AMERIKO zanima

dobi na željo

brezplačno pojasnila za naj-
boljšo vožnjo v Ameriko.

CESARSKI PARNIKI (KAISER-SCHIFFE):

Kaiser Wilhelm II. . . . . dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cäcilie . . . . . dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm . . . . . dolg 202 metra
Kaiser Wilhelm der Grosse . . . . . dolg 198 metrov

pripeljejo potnike v 6 do 7 dneh iz Bre-
mena v Novijork.

Odhod iz Bremena vsak torek.

Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena; kdor
se hoče voziti na cesarskih parnikih, more potovati
sigurno brez zaprek, ker nima nihče pravice, da bi
mu to zabranil. Vsakemu je dano na prosto voljo, da
sme za svoj denar, na lastne stroške potovati kamor hoče.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.

Oprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstra-
lijo in Afriko. 8-3

Najnižje cene! Dobra postrežba!

Ustanovljena 1847.

52-52

Ustanovljena 1847

Zovarna pohlštva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohlštva za spalne in jedilne sobe, salone in go-
sposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški yozički i. t. d.
Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Velika božična prodaja

konfekcije za gospode, dame, dečke, dek-
lice in otroke pod tvorniško ceno.

8-1

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatović :: Ljubljana
Mestni trg hiš. štev. 5.

Tiska Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo.

50 % prihranka

na stroških v gospodinjstvu in vobče trdno zdravje
dosežejo v rodovini tiste gospodinje, ki kupujejo
namesto kave, čaja, sladnega čaja i. t. d. najboljšje
in najcenejše hranivo, imenovano 52-13

Sladin

t. j. dr. Trnkoczyja sladni čaj. Sladinu je treba
dodajati malo mleka in sladkorja, zaradi tega se
pri njem mnogo prihrani. En zavoj 1/4 kg velja
50 vinarjev. Po pošti pošiljamo najmanj pet zavojev.
Glavna zaloga v Ljubljani, lekarna Trnkoczy.

Ceniki zastoj
poštino prosto!

Pozor!

Kdor želi imeti dobro
uro, naj jo zahteva z
znamko „Union“, ker te
ure so najbolj trpežne in
natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
urarju in trgovcu
v Ljubljani

delničar in zastopnik
švicarskih tovarn
„Union“ v Bielu in
Genovi. 40-36

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivoga puljenega 2 K, bolj-
šega 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h;
belega 4 K; belega, pihanega 5 K
10 h; 1 kg vefefinega, snoznobe-
lega puljenega 6 K 40 h, 8 K;
1 kg puha, sivoga 6 K, 7 K; bei-
lega finega 10 K; najfinejši prsu-
12 K puh. Kdor vzame 5 kg dobi franko

Izgotovljene postelje

z gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nan-
kinga, pernica, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvama zglov-
noma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim,
sivim, jako stanovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K;
napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K,
14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po
povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali
zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les
(Bohmerwald). — Ceniki zastoj in franko. 15-16

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

52-4

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca
priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,
blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše
tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premirani medvedji
lovec v Korčulnah, pošta Knežak
pri št. Petru na Krasu.